

Basiscursus Mandarijn Chinees

Xi Zeng

学中文

uitgeverij
coutinho

Voorwoord

Mensen willen om uiteenlopende redenen Chinees leren. Er zijn mensen die geïnteresseerd zijn in de Chinese cultuur, en anderen die zaken doen in China. Weer anderen hebben Chinese voorouders en willen graag hun roots ontdekken. Wat je motieven ook zijn, in dit boek maak je kennis met de Chinese taal. Het is bedoeld voor de beginner en zal je op reis in China tot steun zijn.

Waarom dit boek

Ik heb meer dan tien jaar Chinese les gegeven aan westerse volwassenen – eerst in Shanghai en daarna in Nederland – en bijna altijd aan de hand van Engelstalig lesmateriaal. Het probleem daarbij is dat Nederlandstaligen bij het leren van het Chinees andere problemen en moeilijkheden ervaren dan Engelstaligen, vanwege de taalkundige verschillen tussen het Engels en het Nederlands. Vandaar dit boek!

Wat leer je

Je leert het Mandarijn, de officiële taal in China, met vereenvoudigde karakters. De traditionele karakters worden met name gebruikt in Taiwan, Hong Kong en Chinese groepen in het buitenland, maar de vereenvoudigde karakters worden overal ter wereld steeds populairder.

De volgende onderwerpen komen aan bod:

- eenvoudige dagelijkse conversaties;
- de uitspraak;
- het schrijven en lezen van Chinese karakters;
- culturele aspecten.

De nadruk ligt op spreken en luisteren. De lessen beginnen meestal met een dialoog. Na elke drie lessen is er een herhalingsles waarin de nadruk ligt op lees- en schrijfvaardigheid.

In totaal leer je 135 karakters schrijven en circa 250 woorden lezen. Aan het eind kun je een eenvoudig gesprek voeren met een correcte uitspraak en ben je in staat om een korte e-mail of een ander berichtje te schrijven. Daarnaast weet je meer over de Chinese cultuur en wetenswaardigheden.

Tijdsinvestering

Bij de opzet van dit boek is uitgegaan van 40 tot 60 lesuren en 20 tot 40 uren zelfstudie. Iedereen kan zelf zijn leertempo en de wijze van leren bepalen, maar het is effectiever om regelmatig een korte tijd te studeren dan af en toe uren achtereen.

Voorjaar 2009

Xi Zeng

- In de dialogen wordt verwezen naar de toelichting met cijfers in superscript:
[Nǐ huì shuō Yīngwén ma?](#)^{3.1} betekent: zie de toelichting in paragraaf 3.1.
- Er wordt gebruiktgemaakt van de volgende pictogrammen:
 - Luister naar de audio op de website.
 - Schriftelijke oefening (lezen en/of schrijven)
 - Mondelinge oefening (spreken)
- Op www.coutinho.nl/basiscursus-chinees vind je het online studiemateriaal bij dit boek. Dit materiaal bestaat uit:
 - audio
 - vertalingen
 - antwoorden van de opgaven

Inhoud

Deel 1	Wie ben jij?	9
Les 1	Hallo! Ik heet Wang Lihua	10
Les 2	Ik kan een beetje Chinees spreken	17
Les 3	Waar kom je vandaan?	22
Les 4	Zij spreken allebei goed Engels	27
Deel 2	Hoe laat is het?	33
Les 5	Hoe laat is het?	34
Les 6	Wat is de datum vandaag?	40
Les 7	Wat vind je van China?	47
Les 8	Zij gaan vandaag naar Shanghai	53
Deel 3	Wat wilt u drinken?	59
Les 9	Wat wilt u drinken?	60
Les 10	Ik wil sinaasappelsap	65
Les 11	Houd je van thee?	71
Les 12	's Ochtends koffiedrinken	76
Deel 4	Waar ligt Hangzhou?	81
Les 13	Prettig kennis met jou te maken	82
Les 14	Waar ligt Hangzhou?	89
Les 15	Hoe laat vertrekken wij?	95
Les 16	Samen naar Hangzhou	100
Deel 5	Hoe ga ik naar het hotel?	107
Les 17	Ik wil euro's wisselen voor Chinees geld	108
Les 18	Naar hotel Donghu	114
Les 19	Ik heb een eenpersoonskamer gereserveerd	119
Les 20	Met de taxi naar het hotel	124
Deel 6	Wat wil je eten?	129
Les 21	Waar is het restaurant?	130
Les 22	Neem een zoetzure vis	135
Les 23	Mevrouw, ik wil graag afrekenen	140
Les 24	De gerechten zijn hier lekker en goedkoop	145

Bijlagen

Lied: Mòli huā	152
Transcripties van de luisteroefeningen	154
Uitspraak	161
Overzicht van behandelde functies	164
Overzicht van de behandelde grammatica	166
Woordenlijst Nederlands-Chinees	167
Woordenlijst Chinees-Nederlands	176

Deel 1

Wie ben jij?

1 Hallo! Ik heet Wang Lihua

dì-yī kè Nǐ hǎo! Wǒ jiào Wáng Lìhuá
第一课 你好！我叫王 丽华

// 1 课文 – Kèwén – Tekst

Jan en Lihua stellen zich voor.

Jan: Nǐ hǎo!^{3.1} Wǒ jiào Jan de Vries.

你好！我叫 Jan de Vries。

Wǒ shì Hóulán rén.

我是荷兰人。

Lìhuá: Nǐmen hǎo!^{3.1} Wǒ jiào Wáng Lìhuá.

你们好！我叫王 丽华。

Wǒ shì Zhōngguó rén.

我是中国人。

// 2 生词 – Shēngcí – Nieuwe woorden

1	nǐ	你	jij
2	hǎo	好	goed
3	nǐ hǎo	你好	hallo
4	wǒ	我	ik
5	jiào	叫	heten
6	shì	是	zijn
7	Hóulán	荷兰	Holland

8	rén	人	mens
9	Hélán rén	荷兰人	Nederlander
10	nǐmen	你们	jullie
11	zhōng	中	midden
12	guó	国	land
13	Zhōngguó	中国	China

3 注释 – Zhùshì – Toelichting

3.1 你好！你们好！

Nǐ hǎo! is de meest voorkomende simpele begroeting, vergelijkbaar met het Nederlandse 'hallo'. Als er meerdere mensen begroet worden, gebruik je Nǐmen hǎo.

4 拼音 – Pīnyīn – Uitspraak

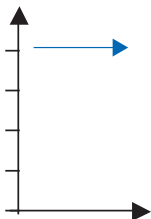
Chinese woorden bestaan uit een of meer karakters. De uitspraak van elk karakter is meestal samengesteld uit een beginklank, een eindklank en een toon.

	Shēngdiào
	Toon
	ˊ
h	āo
Shēngmǔ	Yùnmǔ
Beginklank	Eindklank

// 4.1 声调 – Shēngdiào – Toon

dì-yī shēng
第一声

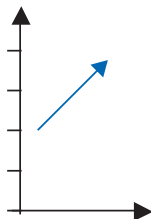
de eerste toon

mā

dì-èr shēng
第二声

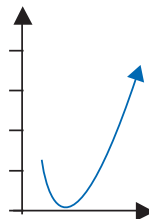
de tweede toon

má

dì-sān shēng
第三声

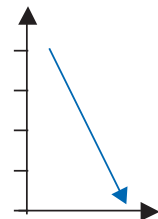
de derde toon

mǎ

dì-sì shēng
第四声

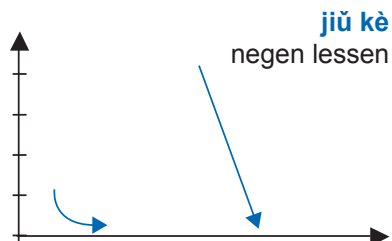
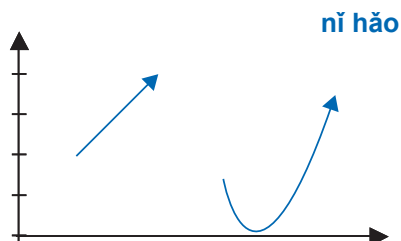
de vierde toon

mà

4.2 **Derdetoonverandering**

- Als er twee derde tonen achter elkaar komen, verandert de voorste toon in een tweede toon.
- Als er achter de derde toon geen lange stop is, wordt de derde toon een halve derde toon.

// 4.3 **Yùnmǔ:** a o e i (yi) u (wu) ü (yu)
Shēngmǔ: b p m f d t n l

// 4.4 Luister en zeg na.

bā	acht	pá	klimmen
fó	boeddha	mō	aaïen
mǐ	rijst	nǐ	je
dú	hardop lezen	tǔ	aarde
nǚ	vrouw	lǜ	groen
é	gans	è	honger
yī	één	wǔ	vijf
yú	vis	yǔ	regen

// 4.5 Omcirkel de klank die je hoort.

- 1 bā – pā
- 2 dē – tē
- 3 yī – yū
- 4 tū – dū
- 5 wū – yū
- 6 nē – lē
- 7 lū – lǔ
- 8 bā – pā

5 练习 – Liànxí – Oefeningen bij de tekst

5.1 Lees de woordgroepen hardop.

中国人 荷兰人 你好 我叫

5.2 Vul de juiste woorden in.

A: Nǐ _____.

Wǒ jiào _____.

Wǒ shì _____.

6 汉字 – Hànzì – Karakters

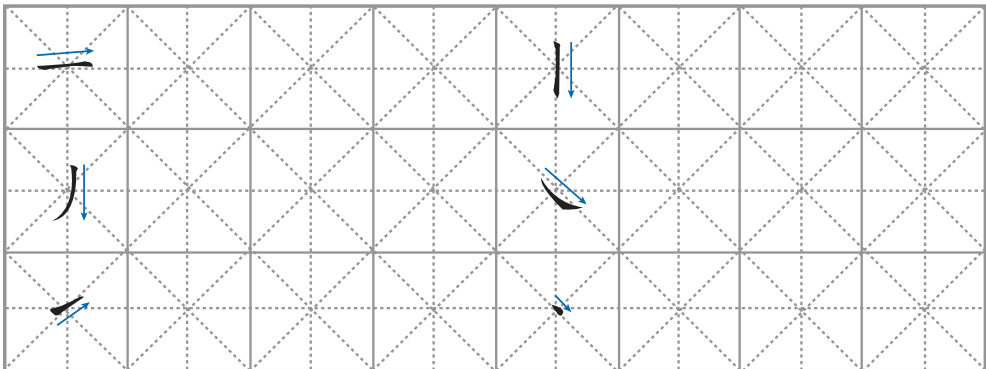
6.1 Basisstreep

Chinese karakters lijken ingewikkeld, maar dat valt mee, want ze worden geschreven met niet meer dan zes basisstrepen:

naam	héng	shù	piě	nà	tí	diǎn
vorm	一	丨	丿	㇏	㇏	丶
voorbeeld	三	十	人	八	打	六

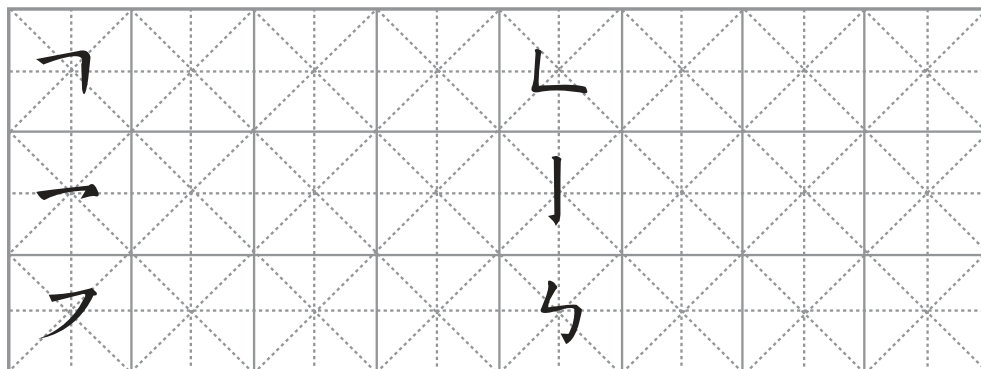

6.2 Schrijf de basisstrepen in de richting van de pijl.

- 6.3** Hier worden twee of meer basisstreepjes gecombineerd.
Schrijf de gecombineerde strepen na in het diagram.

6.4 Regels van de schrijfvolgorde

- 1 Eerst horizontaal, dan verticaal

- 2 Eerst de linkerstreep, dan de rechterstreep

- 3 Van boven naar beneden

- 4 Van links naar rechts

- 5 Eerst buiten, dan binnen

- 6 Eerst buiten, dan binnen en op het laatst sluiten

- 7 Eerst midden, dan links en dan rechts

6.5 Getallen

yī 一 1	èr 二 2	sān 三 3	sì 四 4	wǔ 五 5
liù 六 6	qī 七 7	bā 八 8	jiǔ 九 9	shí 十 10
líng 零 0	shíyī 十一 11	shíèr 十二 12	èrshí 二十 20	wǔshíwǔ 五十五 55

6.6 Schrijf deze karakters na volgens de gegeven streepvolgorde.

二	一 二	二	二						
三	一 二 三	三	三						
四	一 ㇏ ㇏ ㇏ 四 四	四	四						
五	一 ㇏ ㇏ 五 五	五	五						
六	一 二 六 六	六	六						
七	一 七	七	七						
八	ノ 八	八	八						
九	ノ 九	九	九						
十	一 十	十	十						

7 文化 – Wénhuà – Cultuur

Beijing of Peking?

Waarschijnlijk heb je wel eens van pekingeend gehoord, en misschien heb je het zelfs wel eens geproefd. Pekingeend is een beroemd gerecht uit Beijing, de hoofdstad van China. Hoe komt het dat dezelfde stad twee namen heeft?

In Chinese karakters is de huidige naam van de hoofdstad al 400 jaar hetzelfde: 北京, wat letterlijk 'noordelijke hoofdstad' betekent (北 běi = noorden; 京 jīng = grote stad). De naam Peking werd oorspronkelijk 400 jaar geleden door Franse missionarissen gebruikt. Het is vermoedelijk de oudste weergave van een Chinees woord in het Latijnse alfabet. De spelling is beïnvloed door de klank van het zuidelijke dialect. De Nederlandse Taalunie heeft deze schrijfwijze overgenomen en bepaald dat Peking het officiële Nederlandse woord is voor de Chinese hoofdstad. In de jaren vijftig van de vorige eeuw heeft de Chinese overheid een eigen alfabettranscriptie ontwikkeld. Dit systeem, het Hanyu pinyin, wordt nu in Singapore gebruikt, maar ook in de Verenigde Naties en in andere internationale organisaties. In de Pinyintranscriptie wordt 北京 geschreven als Beijing. Zo komt het dat wij als naam voor de hoofdstad van China zowel 'Peking' tegen als 'Beijing' tegenkomen.

8 课堂用语 – Kètáng yòngyǔ – Zinnen in de klas

Shàng kè.	上课。	De les begint. / les hebben
Xiūxi yíhuìr.	休息一会儿。	Even pauzeren.
Xià kè.	下课。	De les is afgelopen.

2

Ik kan een beetje Chinees spreken

dì-èr kè Wǒ huì shuō yídiǎnr Zhōngwén
第二课 我会说一点儿中文

//

1 课文 – Kèwén – Tekst

In het vliegtuig naar Shanghai. Het is nog vroeg. Jan de Vries zit te knikkebollen en zijn hoofd valt steeds verder opzij, totdat het plotseling de schouder van zijn buurvrouw raakt.

Jan: Duìbuqǐ.

对不起。

Lìhuá: Méi guānxi. Nǐ huì shuō Zhōngwén?^{3.1}

没关系。你会说中文？

Jan: Wǒ huì shuō yídiǎnr Zhōngwén.

我会说一点儿中文。

Lìhuá: Nǐ de^{3.2} Zhōngwén hěn hǎo.

你的中文很好。

Jan: Nǎlǐ, nǎlǐ.^{3.3} Nǐ huì shuō Yīngwén ma?^{3.1}

哪里，哪里。你会说英文吗？

Lìhuá: Huì. Wǒ huì shuō Yīngwén.

会。我会说英文。

//

2 生词 – Shēngcí – Nieuwe woorden

1	duìbuqǐ	对不起	sorry
2	Méi guānxi	没关系	geeft niet
3	huì	会	kunnen
4	shuō	说	spreken
5	Zhōngwén	中文	Chinees

6	wén	文	taal
7	yídiǎnr	一点儿	een beetje
8	de	的	partikel ^{3.2}
9	hěn	很	erg, heel
10	nǎlǐ	哪里	nee hoor
11	ma	吗	partikel

3 注释 – Zhùshì – Toelichting

3.1 你会说中文？en 你会说英文吗？

Er zijn twee manieren om een ja-nee-vraag te stellen:

- 1 Laat de toon aan het eind omhoog gaan: **Nǐ huì shuō Zhōngwén?**
- 2 Zet het partikel 'ma' aan het einde van een zin: **Nǐ huì shuō Zhōngwén ma?**

Een partikel heeft een grammaticale functie, maar heeft zelf geen betekenis.

3.2 Het partikel 的

Een partikel is een eenlettergrepig woord dat alleen een grammaticale functie heeft. Zet het woord **de** achter een persoonlijk voornaamwoord zoals ik, jij en hij/zij en het wordt een bezittelijk voornaamwoord zoals mijn, jouw en zijn/haar. Bijvoorbeeld:

nǐ + de = nǐ de	wǒ + de = wǒ de
je jouw	ik mijn

3.3 哪里，哪里。

Nǎlǐ, nǎlǐ gebruik je wanneer je een compliment krijgt. Het ontkent het compliment.

3.4 Eén werkwoordsvorm

Een kenmerk van de Chinese taal is dat het werkwoord niet wordt vervoegd. Het blijft altijd hetzelfde, ongeacht tijd en persoon.

Nǐ huì shuō Zhōngwén.	Wǒ huì shuō Zhōngwén.
Je kunt Chinees spreken.	Ik kan Chinees spreken.

4 拼音 – Pīnyīn – Uitspraak

4.1 De eindklank er

er (儿) aan het einde van een woord voegt aan dat woord vaak de betekenis toe van klein, licht of lief. Die er wordt uitgesproken als -r.

yìdiǎnr	een beetje
yíhuìr	een momentje
huār	bloempje
hǎowánr	leuk, interessant

4.2 Yùnmǔ: ai ao an ang ei en eng er ou Shēngmǔ: g k h

4.3 Luister en zeg na.

gǎi	corrigeren	kāi	openen
hǎo	goed	hēi	zwart
bàn	half	bāng	hulp
hěn	erg, heel	gēn	volgen
téng	pijn	děng	wacht
gǒu	hond	kǒu	mond
táng	suiker, snoep	tāng	soep
èr	twee	ěr	oor

4.4 Omcirkel de klank die je hoort.

- 1 gān – kān
- 2 gāo – hǎo
- 3 tán – táng
- 4 gǒu – kǒu
- 5 bēi – pēi
- 6 ēr – èr
- 7 héng – hèng
- 8 gēn – gěn

5 练习 – Liànxí – Oefeningen bij de tekst

5.1 Lees de woordgroep hardop.

对不起 没关系 很好 哪里
会说 英文 中文 荷兰文

5.2 Match de woorden.

Engels	Zhōngwén	Duits	Xībānyáwén
中文	Fǎwén	Nederlands	Déwén
Frans	Yīngwén	Spaans	Hélánwén

5.3 Luister naar de dialoog en vul de woorden in.

- a A: Nǐ huì shuō Yīngwén ma?
B: _____, wǒ bú huì shuō Yīngwén.
A: _____.
- b A: Nǐ huì shuō _____ ma?
B: Wǒ huì shuō _____ Zhōngwén.
A: _____ Zhōngwén hěn hǎo.
B: _____.

5.4 Zet de zinnen van de dialoog in de juiste volgorde.

- ___ Wǒ huì shuō yìdiǎnr Zhōngwén.
___ Duìbuqǐ, wǒ bú huì shuō Yīngwén.
___ Nǐ huì shuō Yīngwén ma?
___ Méi guānxi. Nǐ huì shuō Zhōngwén ma?

6 汉字 – Hànzì – Karakters

6.1 Schrijf deze karakters na volgens de gegeven streepvolgorde.

会	ノ 人 人 人 会 会	会	会						
说	、 讠 讠 讠 讠 讠 讠 讠 说 说 说	说	说						
中	、 口 口 中	中	中						
文	、 一 一 文	文	文						
很	ノ 彳 彳 彳 彳 彳 彳 很 很	很	很						
好	、 女 女 如 好 好	好	好						

7 文化 – Wénhuà – Cultuur

Een compliment geven en ontvangen

Chinezen geven niet snel een compliment. Als je zelf een compliment geeft, dan is de reactie die je kunt verwachten vaak een ontkennend **Nǎi, Nǎi** of **Shì ma** (Echt waar?). Hiermee wordt niet de oprechtheid van jouw compliment in twijfel getrokken, maar een soort bescheidenheid getoond. Als de gecomplimenteerde persoon meteen 'dankjewel' zou zeggen, zou dat als arrogant worden beschouwd.

8 课堂用语 – Kètáng yòngyǔ – Zinnen in de klas

Gēn wǒ niàn.

跟我念。

Zeg me na.

Tīng lùyīn.

听录音。

Luister naar de cd.

Qǐng zài shuō yí biàn.

请再说一遍。

Zeg dat nog eens alstublieft.

3 Waar kom je vandaan?

dì-sān kè Nǐ shì shénme dìfāng rén?
第三课 你 是 什 么 地 方 人?

// 1 课文 – Kèwén – Tekst

Jan: Nín guì xìng?^{3.1}

您 贵 姓?

Lìhuá: Wǒ xìng Wáng, jiào Wáng Lìhuá. Nǐ ne?^{3.2}

我 姓 王, 叫 王 丽 华。 你 呢?

Jan: Wǒ xìng de Vries, jiào Jan.

我 姓 de Vries, 叫 Jan。

Lìhuá: Nǐ shì bu shì Měiguó rén?^{3.3}

你 是 不 是 美 国 人?

Jan: Bú shì, wǒ shì Hóulán rén. Nǐ shì shénme dìfāng rén?^{3.4}

不 是, 我 是 荷 兰 人。 你 是 什 么 地 方 人?

Lìhuá: Wǒ shì Shànghǎi rén.

我 是 上 海 人。

// 2 生词 – Shēngcí – Nieuwe woorden

1	nín	您	u
2	guì	贵	duur
3	xìng	姓	heten (de familienaam)
4	jiào	叫	heten
5	ne	呢	partikel ^{3.2}
6	bù	不	niet
7	Měiguó	美国	de Verenigde Staten
8	shénme	什么	wat
9	dìfāng	地方	plaats
10	Shànghǎi	上海	Shanghai

3 注释 – Zhùshì – Toelichting

3.1 您贵姓? – Nín guì xìng? – Wat is uw eerbiedige familienaam?

Deze beleefde vorm wordt in de eerste ontmoeting gebruikt. In het antwoord moet **guì** weggelaten worden.

nín is gelijk aan het Nederlandse woord 'u'. In Zuid-China wordt het alleen gebruikt in de schrijftaal, terwijl het in Noord-China ook in de spreektaal wordt gebruikt.

3.2 你呢?

Het vraagwoord **ne** wordt gebruikt bij het stellen van een tegenvraag.

Wǒ jiào Wáng Lihuá. Nǐ ne? Ik heet Wang Lihua, en jij?

Wǒ shì Zhōngguó rén. Nǐ ne? Ik ben Chinees, en jij?

3.3 你是不是美国人?

De structuur van 'werkwoord + niet + werkwoord' is de derde manier om een ja-nee-vraag te stellen.

Nǐ shì bu shì Měiguó rén? Ben je een Amerikaan?
(lett.: Ben je of ben je niet een Amerikaan?)

Nǐ xìng bu xìng Wáng? Heet je Wang?

3.4 你是什么地方人?

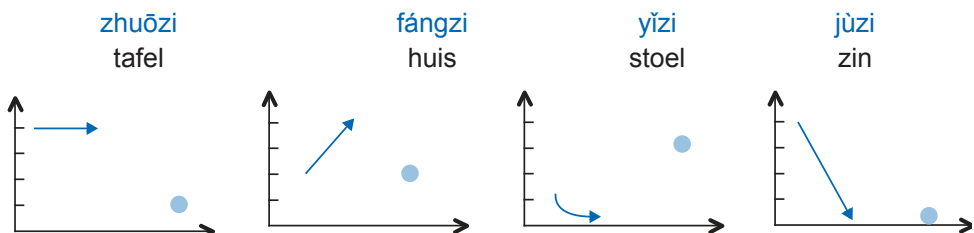
In een vraag blijft de woordvolgorde hetzelfde als in een gewone zin:

Nǐ shì shénme dìfāng rén? Wǒ shì Shànghǎi rén.

4 拼音 – Pīnyīn – Uitspraak

4.1 轻声 – Qīngshēng – De neutrale toon

De neutrale toon wordt zacht en kort uitgesproken. De toonhoogte wordt bepaald door de toon die vóór de neutrale toon staat.

- 4.2 Yùnmǔ:** ia iao ie iou in ian iang ing iong
 ya yao ye you yin yan yang ying yong
 (Als de letter *i* voorkomt aan het begin van een woord, dan wordt
 ze als *y* geschreven.)

Shēngmǔ: j q x

- 4.3** Luister en zeg na.

jī	kip	qī	zeven
xī	west	xīn	nieuw
jiā	familie	jiàn	zien
qián	geld	qiǎng	beroven
yán	zout	yáng	schaap
yòng	gebruiken	xìng	heten
yín	zilver	yīn	geluid
yǒu	hebben	yòu	weer

- 4.4** Omcirkel de klank die je hoort.

- 1 jiān – qiān
- 2 xīn – xīng
- 3 qiāng – xiāng
- 4 jiǔ – qiú
- 5 yā – yá
- 6 nián – niān
- 7 xiè – xiě
- 8 yīng – yìng

5 练习 – Liànxí – Oefeningen bij de tekst

- 5.1** Lees de woordgroepen hardop.

您贵姓 是不是 什么地方 你呢